

הגשר שבנה ג'ו ליברמן

Category: ויקרא, צו

ג'ו ליברמן, הסנאטור היהודי הראשון ששמר שבת, הוא פרסם לעולם כולו את הבשורה של השבת, ואת העונג בשמירתה. הוא לימד אותנו כיצד לקיים מצוות: באהבה, בחיות ובלב שלם.

חוזר למסורת

התאונה בבולטימור שבה אונייה פגעה באחד העמודים של גשר 'פרנסיס סקוט קי' והקריסה אותו, היה לאירוע שכיבב בכל אתרי החדשות במשך כל השבוע. בנוסף לכך, ביום רביעי האחרון קרס עוד גשר מטאפורי בפטירתו של הסנאטור המפורסם ג'ו ליברמן ע"ה. במידה מסוימת ליברמן היה גשר בין ליברלים לקונסרבטיבים, בין יהודים לגויים ובין יהודים דתיים לכאלו שעדיין לא.

ליברמן נולד למשפחה שומרת מצוות בניו הייבן שבקונטיקט. הוא סיפר שהדמות שהשפיעה עליו יותר מכל הייתה סבתא שלו, שהייתה אישה דתיה מאוד שהיגרה מאירופה. הוא גדל בבית של שומרי שבת, אבל בעת לימודיו באוניברסיטה הוא התרחק משמירת מצוות ובעיקר הפסיק לשמור שבת.

מה שהחזיר אותו בחזרה ליהדות הייתה פטירתה של אותה סבתא שמבחינתו היא זו שהנחילה את המסורת למשפחה. כשהיא נפטרה הוא הרגיש שהוא חייב לקחת אחריות על היהדות שלו. אם עד עכשיו הייתה זאת הסבתא שדאגה ליהדות של המשפחה, כעת בחסרונה זה תלוי רק בו. הוא חזר למסורת ולשבת שהוא כל-כך אהב והיה גאה בה.

ליברמן היה קרוב מאוד לרבי. השליח שקישר אותו לרבי היה הרב ישראל דערן שי' מקונטיקט. הוא ביקר כמה פעמים ב-770, השתתף בהתוועדויות של הרבי וגם בא כמה פעמים לחלוקת דולרים. הוא בא אל הרבי כדי לבקש ברכה על הפעילות שלו, ובוודיאורואים כיצד הרבי מקבל אותו בחמימות ומברך אותו בשפע של ברכות.

שיר אהבה לשבת

ליברמן היה היהודי הראשון בארה"ב שנבחר אי פעם לרוץ לבחירות בתור סגן הנשיא ביחד עם אל גור. הוא היה מאוד קרוב להיות היהודי הראשון שיכהן כסגן נשיא ארה"ב אולם בסופו של דבר מפלגתו הפסידה בכמה מאות קולות בפלורידה. כשהוא פרש מהפוליטיקה הוא בחר לכתוב ספר על שבת. ליברמן רצה להיזכר כסנאטור שומר שבת הראשון בסנאט של ארצות הברית. הוא רצה שזו תהיה המורשת שלו. זה היה חשוב לו יותר מכך שהוא היהודי הראשון שנבחר לרוץ

כדי לשמור שבת ליברמן הקריב המון. קרה שהוא היה צועד בווינגטון במשך שעות כדי להגיע להצבעה חשובה בסנאט בשבת. מה שקרה לעיתים קרובות יותר זה שהוא נשאר ביום שישי מאוחר בסנאט בגלל שהייתה איזו הצבעה חשובה. ואז בסיומה הוא היה צריך לצעוד ברגל כמה קילומטרים טובים כדי להגיע למקום שבו הוא יכול היה לשבות את כל השבת. הוא כותב בספר ששמירת השבת לא רק שלא הפריעה לו בקריירה הפוליטית אלא אדרבא, אנשים העריכו את זה שהוא אדם דתי, וכשראו שהוא עקבי בכך הם אהדו אותו עוד יותר.

הספר שלו 'זמן שבת' הוא שיר אהבה לשבת. דבר ראשון הוא מזכיר לצעירים יהודים בארה"ב שלא צריך לוותר על היהדות כדי להגיע הכי רחוק שאפשר. להיפך, שמירת השבת רק הגבירה את הערכה כלפיו. בנוסף לכך, הוא מכניס את הקורא לחוויה של השבת עצמה. הוא מספר שכשהוא מגיע בשבת לבית הכנסת, הוא לא 'כבוד הסנאטור' ואפילו לא ג'ו, אלא יוסף ישראל, השם היהודי שבו הוא נקרא לעלות לתורה. הוא מתאר כיצד בקריאת התורה הוא חש שסוף-סוף הוא לא מקשיב לפוליטיקאים שנאמים אלא לדבריו של הקב"ה.

הוא חולק הבחנה מעניינת: בשלושת הרגלים פסח, שבועות וסוכות, כדי להתקרב לקב"ה עם ישראל נהג לעלות לרגל לירושלים לבית המקדש, ואילו בשבת, הקדושה מגיעה ישירות לסלון הבית. באחד מהראיונות שלו הוא אמר שבתפילות שבת קשה לאחד את כל היהודים יחד. לאשכנזים יש נוסח שלהם ולספרדים נוסח שונה, אבל כשזה מגיע לקידוש ולהבדלה, כאן כל עם ישראל מתאחד.

באותו ראיון הוא נשאל איך לדעתו אפשר לאחד את היהודים בישראל. הוא ענה שבהרבה בתי כנסת בעולם יש יהודי שהוא אחראי על חלוקת הסוכריות לילדים בשבת בשעת התפילה כדי לעשות עבורם את התפילה לחווייה מתוקה. אולי הגיע הזמן, הוא אמר, שיהיו כאלו אנשים שהם יהיו אחראים לחלק סוכריות למבוגרים, והוא הוסיף שהוא מתכוון לדברים שיאחיבו את היהדות על אותם אנשים. הוא המשיך ואמר שצריך ללמוד מהרבי כיצד הוא חיפש לגלות את הטוב ואת החיובי בכל יהודי, ולעודד כל פעולה חיובית שיהודי עושה.

לא לזנוח את הלב

בפרשת השבוע צו מיד בתחילתה אנו קוראים את הציווי "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" (ויקרא ו,ו). מעיר התלמוד ירושלמי: "אפילו בשבת אפילו בטומאה" (יומא ד,ו). הרבי מבאר בשיחה שכמו שיש משכן ומקדש גשמיים כך יש מקבילה רוחנית למשכן, שזה היהודי. וכמו שבמשכן יש מזבח גשמי, כך גם במשכן הפנימי בנשמתו של היהודי.

המזבח הוא הלב של היהודי, וכפי שבבית-המקדש היו שני מזבחות החיצוני והפנימי, ו'אש התמיד' הייתה צריכה לדלוק דווקא במזבח החיצון, כך גם ברוחניות, אש התמיד של היהודי

צריכה לדלוק על המזבח החיצוני. משמעות הדבר הוא שהאש צריכה להיות פתוחה וחשופה לעין כל. צריך שגם אחרים יראו שבתוכו ישנה אש תמיד של אהבה לקב"ה.

וכאן אנו באים לדברי הירושלמי: "אפילו בשבת ואפילו בטומאה". שבת זהו מצב שבו היהודי מרגיש קרוב יותר לקב"ה. הוא משוחרר מכל ענייני החולין ומנותק מהסמארט-פון ויש לו מנוחת הדעת. בשבת הוא מקדיש יותר זמן לתפילה וללימוד תורה, והוא מרגיש מחובר לקב"ה.

אדם כזה יכול לחשוב שהנה הוא מחובר לקב"ה ברמה אינטלקטואלית והוא כבר לא צריך "אש התמיד", הוא לא צריך את ההתרגשות שבאה מהלב. הנה ליהודי הזה אומרת התורה: "אש תמיד לא תכבה אפילו בשבת" ☞ גם אתה חייב לעמוד על המשמר ולדאוג שאש האהבה וההתלהבות לקב"ה לא תכבה.

מאידך, יש אדם שמרגיש שהוא נפל והתרחק מיהדות, והוא חש שאין לו חיבור לקב"ה. למה לו להתאמץ ☞ הוא איבד את הקשר בכל מקרה. לאותו יהודי קוראת התורה ואומרת אש תמיד "אפילו בטומאה". לכל יהודי, יהיה מי שיהיה, קיימת תמיד בתוכו ניצוץ של אהבה לקב"ה, אלא שעליו ללבות את הניצוץ ללא הפסק עד שזה יהפוך לשלהבת שתאיר את כל כולו.

שגם הנכדים יזכרו

בנוסף לכך אומר התלמוד: "אף-על-פי שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט" (יומא כא, ב). בבית המקדש הראשון האש על המזבח אף פעם לא כבתה, גם כשהיו רוחות ושלגים בירושלים האש על המזבח החיצון שעמד בחצר בית-המקדש בדרך נס מעולם לא כבה. אף-על-פי-כן "מצוה להביא מן ההדיוט", חובה על הכהן להביא עצים כדי להבעיר את האש ולא לסמוך על ניסים.

וזה נכון גם בקשר למזבח הרוחני. "אף-על-פי שאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט". דהיינו, הקב"ה רוצה את העבודה שלנו. נכון שמפעם לפעם אנחנו מרגישים איזו שהיא התעוררות רוחנית שמגיעה ללא שום הכנה מוקדמת, ככה סתם באמצע היום, אבל הקב"ה לא רוצה שנסמוך על כך אלא הוא רוצה שהאש תבוא מאיתנו. הקב"ה רוצה שיהודי יביא איתו התלהבות וחיות בעשיית מצוה. לא מספיק לעשות את המצווה כדבר שעושים אותו כדי להיפטר מחובה מעיקה ולצאת ידי חובה, אלא את המצווה צריך לקיים עם אש. צריך לעשות אותה עם חיות ואז היא "לא תכבה", כשהילדים יראו שאתה עושה מצוות עם חיות, שזה איכפת לך, אתה תדביק אותם עם החיות שלך, ואז האש לא תכבה גם בדורות הבאים.

השבוע סיפר לי אדם לא יהודי שנשוי לאשה יהודייה שיש לו בת שגם היא נשואה לגבר לא יהודי. לפני שבועיים נולד לבתו בן למזל-טוב, והוא, הסבא הלא יהודי, מאוד רצה שמוהל יעשה את הברית לנכד שלו, ואילו בתו שהיא רופאה בכירה התעקשה לעשות את זה בבית הרפואה.

הסבתא היהודייה הפצירה בבעלה: עזוב רוברט, תשחרר, לא כדאי לריב. מה שיהיה יהיה. אבל לסבא היה מאוד חשוב שאת הברית יעשה דווקא מוהל. הוא המשיך להתעקש ולהפציר וכשהבת ראתה עד כמה זה חשוב לו היא נתנה את הסכמתה. בסופו של דבר מוהל חב"די ערך את הברית כדת וכדין.

זה קורה כשמביאים את האש. אז זוכים שהאש הזאת תמשיך לבעור גם אצל הנכדים. לא תכבה.
(לקו"ש ח"א עמ' 217 ועוד)